

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/49288,Uroczystosci-Narodowego-Dnia-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydo-w-pod-okupacja-niemi.html>
19.04.2024, 21:06

Uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką w Oddziale IPN w Gdańsku - 23 marca 2018

W Gdańsku odbyły się uroczystości inaugurujące Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, obchodzony 24 marca.

Uroczystości rozpoczęły się w Urzędzie Pocztowym Gdańsk 50 (przy ulicy Długiej 23/28), gdzie otwarta została wystawa „Akcja »Żegota« Polskiej Podziemnej”. Wśród gości wydarzenia byli: poseł na Sejm RP **Kazimierz Smoliński**, członek Zarządu Poczty Polskiej SA **Paweł Skoworotko**, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku **prof. Mirosław Golon** i naczelnik

Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej **Krzysztof Drażba**.

Słowo wstępne do zgromadzonych (w tym młodzieży szkolnej) wygłosił Kazimierz Smoliński. Następnie głos zabrał prof. Mirosław Golon. Przypomniat, że zbrodnia na obywatelach polskich pochodzenia żydowskiego była częścią szerokiej akcji eksterminacji narodu polskiego. 22 marca obchodzimy bowiem rocznicę wymordowania gdańskiej Polonii (w Wielki Piątek 1940 roku):

W wypadku Polaków wybrano taką opcję, że z Polaków miano zrobić niewolników, a tych co byli oporni wymordować [...] W wypadku ludności żydowskiej przyjęto formułę wymordować wszystkich.

Prof. Golon przypomniał miejsca kaźni Żydów i Polaków, m.in. toruńską „Szmalcówkę”, Chełmno nad Nerem, Sobibór, Bełżec, Treblinkę, kompleks Auschwitz-Birkenau:

[Była] To potworna operacja, która spowodowała, że ludność żydowska zniknęła z polskiej ziemi.

Następnie przypomniał bohaterską postawę Polaków ratujących Żydów, których symbolicznie reprezentuje rodzina Ulmów. Dziś mówi o niej [Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej](#), a jednym z bliższym nam upamiętnień jest [Kaplica Pamięci Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej w Toruniu](#) (w Sanktuarium pw. Maryi Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i Świętego Jana Pawła II). W tym kontekście dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku podkreślił ogrom ofiary, zasługującej na świętość, tych Polaków, którzy zdecydowali się ratować swoich współobywateli:

Aby odważyć się mając małe dzieci, przyjąć pod dach kogoś dodatkowo, i zapłacić [za to] własnym życiem, trzeba mieć w sercu coś takiego i trzeba być tak ukształtowanym, żeby rzeczywiście Pismo Święte i Słowo Boże było drogowskazem postępowania. [...] To są ci Polacy, którymi musimy się chwalić.

Prof. Golon przypomniał również niedawne, niesprawiedliwe oskarżenie narodu polskiego o antysemityzm, jakże stojące w sprzeczności z ofiarą rodziny Ulmów:

To co nam zrobiono w dzień wspomnienia o wyzwoleniu terenu obozu w Auschwitz to jest potworna i ogromna krzywda. [Te] okrutne brutalne słowa obraźliwe dla każdego Polaka, obraźliwe dla każdej Polki o wyssaniu z mlekiem matki antysemityzmu są tak krzywdzące i tak wołają o protest, że musimy wykrzyknąć i opowiedzieć tę swoją historię.

Prof. Golon podkreślił także bierność w upamiętnianiu tej bohaterskiej części naszej historii przez rządy komunistyczne:

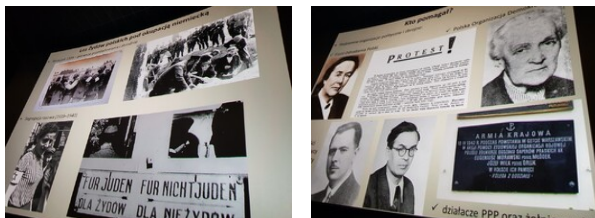
Albo traktowali całkowicie negatywnie i w ogóle [o niej] nie pisali [...] albo marginalnie, nie nadając temu stosownej rangi.

W związku z tym tak ważne są współczesne nam upamiętnienia, w tym także obchodzone właśnie święto państwowe.

Następnie głos zabrał przedstawiciel Poczty Polskiej SA Paweł Skoworotko, który zapowiedział wprowadzenie do obiegu nowego znaczka pocztowego, wydanego z okazji Roku Ireny Sendlerowej.

Przed południem w Multikinie w Gdańsku odbył się pokaz filmów dokumentalnych **Życie za życie** i **Stella** poświęcony Polakom ratującym Żydów. Słowo wstępne licznie zebranej widowni (ponad 300 osób, głównie młodzieży szkolnej) wygłosił **prof. Mirosław Golon** (dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku). Następnie prelekcję pt. „Polscy Sprawiedliwi” poprowadził **Bartosz Januszewski**, pracownik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku.

Życie za życie, realizacja Arkadiusz Gołębiowski, rok produkcji: 2007, 31 min.

Film opowiada historie Polaków, którzy ratowali Żydów w czasie II wojny światowej – ukrywali, żywili, chronili, choć za taką pomoc groziła śmierć całej rodzinie. Dokument został zrealizowany w miastach, miasteczkach i wsiach Polski, w których rozegrały się tragiczne wydarzenia. Bohaterami są świadkowie tamtych wydarzeń, ale częściej ich dzieci i wnuki. Film został zrealizowany przez Picaresque, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej i Narodowym Centrum Kultury.

Stella, reż. Maciej Pawlicki, rok produkcji: 2015, 55 min.

Bohaterką filmu jest Stella Zylbersztajn Tzur, Żydówka z Hajfy, ocalona przez ponad dwadzieścia polskich rodzin z okolic Łosic. To portret kobiety odważnej, która powraca wspomnieniami do przeszłości i nie zapomina tych, którzy mieli wpływ na jej losy, ale jednocześnie podkreśla, że najważniejsze jest to, co jest teraz. Stella zwraca uwagę na to, że Holocaust trwa cały czas, bo wciąż na świecie jest pełno cierpienia. Jako przykład podaje miliony umierających z głodu Afrykańczyków. Wraz z innymi Żydówkami z Hajfy, gdzie obecnie mieszka, angażuje się na rzecz palestyńskich kobiet. Jak mówią jej przyjaciele, jej dom pozostaje zawsze otwarty dla potrzebujących.

Dzięki staraniom Biura Edukacji Narodowej IPN podobne pokazy odbyły się w sieci Multikino w kilkunastu miastach w całej Polsce.

Od 23 marca dostępna jest również wystawa „Akcja »Żegota« Polski Podziemnej”, ustawiona przy budynku Oddziału IPN w Gdańsku (al. Grunwaldzka 216). Zapraszamy do jej zwiedzania.

26 marca ukaze się dodatek edukacyjny IPN „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata”, poświęcony tematyce Polaków ratujących Żydów (można go będzie otrzymać z „Dziennikiem Bałtyckim”). W załączniku przedstawiamy pierwszą stronę dodatku.

24 marca po raz pierwszy obchodzić będziemy nowe święto państwowe – **Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką**. Dokładnie 74 lata temu (24 marca 1944 roku) Niemcy zamordowali bohaterską rodzinę Ulmów z Podkarpacia oraz ukrywanych przez nich Żydów.

Dzień ten ustanowiono – jak zapisano w treści ustawy – „w hołdzie Obywatelom Polskim – bohaterom, którzy w akcie heroicznej odwagi, niebywałego męstwa, współczucia i solidarności międzyludzkiej, wierni najwyższym wartościom etycznym, nakazom chrześcijańskiego miłosierdzia oraz etosowi suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, ratowali swoich żydowskich bliźnich od Zagłady zaplanowanej i realizowanej przez niemieckich okupantów”.

24 MARCA

**NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI
POLAKÓW RATUJĄCYCH ŻYDÓW
POD OKUPACJĄ NIEMIECKĄ**

PLIKI DO POBRANIA

[Dodatek edukacyjny IPN „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata” \(fragment\) \(pdf, 439.6 KB\)
20.03.2018 07:00](#)